

Exo

Chapter 32

Javanese Interlinear

Reference: Javanese Bible (SABDA)

וּנְקַלְּוּ lan-nglempak H6950	רֵדִי; redi; H2022	מִן־ saking-	לְרֵדָתָּ kanggé-mudhun H3381	מֹשֶׁה Musa H4872	בְּשֵׁשׁ kasep H0954	כִּי־ bilih-	הָעָם rakyat	וַיִּרְא Lan-mirsani H7200	1
וּמִן־ Jumenengipun,	אֲלֵיוּ dhateng-piyambakipun; H0413	וַיֵּאמְרוּ lan-piyambakipun-sedayamatur H0559	אֶהְרֹן Harun, H0175	עַל־ nglawan-	הָעָם rakyat				
לְפָנֵינוּ wonten-ing-sangajengipun-kita, H6440	יִלְכֹּוּ badhé-mlampah H3212	אֲשֶׁר ingkang	אֱלֹהִים dewa-dewa H0430	לָנוּ kanggé-kita	עֲשֵׂה־ ndamelna-				
לֹא boten H3808	מִצְרַיִם Mesir, H4714	מֵאַרְצָה saking-tanah H0776	הַעֲלֵנוּ ndugikaken-kita H5927	אֲשֶׁר ingkang	הָאִישׁ tiyang-jaler H0376	מֹשֶׁה Musa, H4872	וְזֶה punika H2088	כִּי־ amargi-	
		לוֹ: dhateng-piyambakipun.	הִיָּה sampung-kedadosan H1961	מָה־ menapa- H4100	יִדְעֵנוּ kita-mangertosi H3045				

Nalika bangsa iku sumurup, yen Nabi Musa nganti lawas ora mandhap-mandhap saka ing gunung, banjur padha nglumpuk ana ing ngarsane Rama Harun, ature: “Sumangga, kula panjenengan damelaken allah, ingkang badhe tindak wonten ing ngajeng kula; margi Musa, ingkang sampun ngirid lampah kula medal saking tanah Mesir punika, kula sami boten mangertos kadadosanipun.”

הַזָּהָב emas H2091	נִזְמִי anting-anting- H5141	פְּרָקוּ Copot-sedayamatur H6561	אֶהְרֹן Harun: H0175	אֱלֹהִים dhateng-piyambakipun-sedayamatur H0413	וַיֵּאמֶר Lan-ngandika H0559	2	
		בְּנֵיכֶם putra-putra-jaluripun	נְשִׁיכֶם semahipun-panjenengan, H0802	בְּאָזְנֵי wonten-ing-talingan- H0241	אֲשֶׁר ingkang		
				אֵלַי: dhateng-kula. H0413	וּבְנֵיכֶם lan-bekta H0935	וּבְנֵיכֶם lan-putra-putra-èstripun, H1323	

“Pangandikane Rama Harun marang wong-wong mau: Kowe padha nyopotana anting-anting mas kang ana ing kupinge somahmu, lan anak-anakmu lanang lan wadon, nuli gawenen mreng kabeh.”

אֲשֶׁר ingkang	הַזָּהָב emas H2091	נִזְמִי anting-anting- H5141	אֶת־ [obj]- H0853	הָעָם rakyat, H3605	כָּל־ sedaya- H3605	וַיִּתְּפֹקוּ Lan-piyambakipun-sedayamatur- H6561	3
		אֶהְרֹן: Harun. H0175	אֵלַי־ dhateng- H0413	וַיִּבְיֵאוּ lan-piyambakipun-sedayamatur- H0935	בְּאָזְנֵיהֶם wonten-ing-talinganipun; H0241		

Ing kono wong akeh banjur padha nyopoti anting-anting mas kang ana ing kupinge somahe lan anak-anake, sarta diaturake marang Rama Harun.

בְּחַרַּטּוֹ   אֶתְּ   וַיִּצַּר   מִיָּדָם   וַיִּקַּח   4
 mawi-pahat,   punika   lan-piyambakipun-mbentuk   saking-astanipun,   Lan-piyambakipun-mendhet
[H2747](#)   [H0853](#)   [H3335](#)   [H3027](#)   [H3947](#)

אֱלֹהֵי   וַיִּאֲמְרוּ   מִסְכָּה   עָגַל   וַיַּעֲשֶׂה   5
 Punika   lan-piyambakipun-sedaya-ngandika: cor;   pedhet   lan-piyambakipun-ndamel-punika
[H0428](#)   [H0559](#)   [H5695](#)

מִצְרַיִם: מֵאֲרֶץ   הָעֵלִיף   אֲשֶׁר   יִשְׂרָאֵל   אֱלֹהֵי
 Mesir.   saking-tanah   ndugikaken-panjenengan   ingkang   Israèl,   dewa-dewamu,
[H4714](#)   [H0776](#)   [H5927](#)   [H3478](#)   [H0430](#)

Sawuse Rama Harun nampeni iku mau kabeh, tumuli didhapur sarana katatah dadi pepethan pedhet cor-coran. Ing kono pangucape wong akeh: “He Israel! Iku allahmu kang wus ngirid lakumu metu saka ing tanah Mesir.”

לְפָנָיו   מִזְבֵּחַ   וַיִּבֶן   אַהֲרֹן   וַיִּרְא   5
 wonten-ing-sangajengipun;   misbyah   lan-piyambakipun-mbangun   Harun,   Lan-mirsani
[H6440](#)   [H4196](#)   [H1129](#)   [H0175](#)   [H7200](#)

מְחַרְךָ:   לִיהוָה   רִיָּא   וַיִּאֲמַר   אַהֲרֹן   וַיִּקְרָא
 mbenjang.   kanggé-Yéhuwah   Riyaya   lan-ngandika: Harun   lan-piyambakipun-nguwuh
[H4279](#)   [H3068](#)   [H2282](#)   [H0559](#)   [H0175](#)   [H7121](#)

Bareng Rama Harun mirsa, banjur yasa misbyah ana ing sangarepe pepethan pedhet iku, Rama Harun nuli nguwuh: “Sesuk riyaya sumaos marang Pangeran Yehuwah!”

מִמְחַרְתְּ   וַיִּשְׂכַּיְמוּ   6
 ing-ènjing-saking-ènjing,   Lan-piyambakipun-sedaya-tangi-enjing
[H4283](#)   [H7925](#)

וַיִּגְשׂוּ   עֹלֹת   וַיַּעֲלֶה
 lan-piyambakipun-sedaya-ngaturaken   kurban-obaran,   lan-piyambakipun-sedaya-ngaturaken
[H5066](#)   [H5927](#)

וַשְׂתוּ   לְאָכַל   הָעָם   וַיִּשָּׁב   שְׁלָמִים
 lan-ngunjuk,   kanggé-nedha   rakyat   lan-lenggah   kurban-slamet;
[H8354](#)   [H0398](#)   [H3427](#)   [H8002](#)

פָּ   לְצַחֵק: וַיִּקְמוּ
 [para]   kanggé-dolanan.   lan-piyambakipun-sedaya-jumeneng
[H6711](#)

Esuke tumuli padha tangi sarta nyajekake kurban obaran lan kurban slametan, sawuse mangkono wong mau banjur padha mangan lan ngombe, nuli ngadeg sarta asumyak-sumyak.

שָׁתַתּ   כִּי   רָד   לָךְ-   מֹשֶׁה   אֶל-   יְהוָה   וַיִּדְבֵר   7
 sampun-rusak   amargi   mudhun,   Kesahipun-   Musa: dhateng-   Yéhuwah   Lan-ngandika
[H7843](#)   [H3381](#)   [H3212](#)   [H4872](#)   [H0413](#)   [H3068](#)   [H1696](#)

מִצְרַיִם: מֵאֲרֶץ   הָעֵלִיף   אֲשֶׁר   עַמּוֹת
 Mesir.   saking-tanah   Panjenengan-dugikaken   ingkang   umat-Panjenengan,
[H4714](#)   [H0776](#)   [H5927](#)

Pangeran Yehuwah tumuli ngandika marang Nabi Musa: “Sira mangkata, mudhuna, awitdene bangsanira kang wus sira irid lakune metu saka ing tanah Mesir iku wus tumindak duraka.

אֱלֹהֵי   יְהוָה   פָּנַי   אֶת-   מֹשֶׁה   וַיִּתֵּן   11
 Gusti-Allah-ipun,   Yéhuwah   pasuryaning   [obj]-   Musa   Lan-ngleremaken
[H0430](#)   [H3068](#)   [H6440](#)   [H0853](#)   [H4872](#)

אֶפְדִּי   יִחְרָה   יְהוָה   לָמָּה   וַיֵּאמֶר   11
 bebendunipun-Panjenengan   murub   Yéhuwah,   Menapa-sababipun,   lan-piyambakipun-matur:
[H0639](#)   [H2734](#)   [H3068](#)   [H4100](#)   [H0559](#)

מִצְרַיִם   מֵאֲרָץ   הוֹצֵאתָ   אֲשֶׁר   בְּעַמּוּד   11
 Mesir   saking-tanah   Panjenengan-medalaken   ingkang   nglawan-umat-Panjenengan,
[H4714](#)   [H0776](#)   [H3318](#)

חֲזָקָה: וּבִיד   נְדוּל   בְּכַף   11
 kuwat?   lan-mawi-asta   ageng   mawi-kakiyatan
[H2389](#)   [H3027](#)

Nanging Nabi Musa banjur ngudi nglilihake panggalihe Pangeran Yehuwah, Gusti Allahe, unjuke: “Duh Yehuwah, punapaa bebendu Paduka ngantos mulad-mulad dhateng umat Paduka, ingkang sampun Paduka irid medal saking tanah Mesir kanthi pangwaos ingkang ageng saha asta ingkang rosa?”

בְּרַעָה   לְאֹמֶר   מִצְרַיִם   יֵאמְרוּ   לָמָּה   12
 Mawi-kaja’atan   -pangandikan: Mesir   piyambakipun-sedaya-badhé-matur   Menapa-sababipun
[H0559](#)   [H4713](#)   [H0559](#)   [H4100](#)

אֲתָם   לַהֲרֹג   הוֹצִיאֵם   12
 piyambakipun-sedaya   kanggé-mejāhi   Panjenenganipun-ndugikaken-piyambakipun-sedaya
[H0853](#)   [H2026](#)   [H3318](#)

פָּנַי   מֵעַל   וּלְכַלְתָּם   בְּהָרִים   12
 pasuryan-   saking-sanginggiling   lan-kanggé-numpes-piyambakipun-sedaya   wonten-ing-redi-redi
[H6440](#)   [H3615](#)   [H2022](#)

עַל-   וְהִנָּחֵם   אֶפְדִּי   מִחֲרוֹן   שׁוֹב   הָאֲרָצָה   12
 bab-   lan-getunipun   bebendunipun-Panjenengan,   saking-murubipun   Mwangsulipun   bumi?
[H5162](#)   [H0639](#)   [H2740](#)   [H7725](#)   [H0127](#)

לְעַמּוּד: הָרַעָה   12
 dhateng-umat-Panjenengan.   kaja’atan

Punapaa dene tiyang Mesir ngantos sami badhe reraosan: Anggone ngirid wong iku arep digawe sangsara lan arep dipateni ana ing gunung lan bakal ditumpes kasirnakake saka ing bumi? Paduka mugi karsaa nyirep mulad-mulading bebendhu Paduka, saha karsaa nggetuni bab bilai ingkang badhe Paduka dhawahaken dhateng umat Paduka.

עבְדִיָּךְ abdi-abdi-Panjenengan, H5650	וְלִישְׂרָאֵל lan-dhateng-Israèl H3478	לִישָׁחַק dhateng-Ishak H3327	לְאַבְרָהָם dhateng-Abraham, H0085	זְכֹר Ènget-mugi H2142
כִּדְּ mawi-Panjenengan-piyambak	לְהֵם dhateng-piyambakipun	נִשְׁבַּעְתָּ Panjenengan-sampun-supaos H7650	אֲשֶׁר ingkang	
אֶת- [obj]- H0853	אֲרָבָה Kawula-badhé-nambahi	אֲלֵהֶם dhateng-piyambakipun-sedaya: H0413	וְתִדְבַר lan-Panjenengan-ngandika H1696	
הַזֹּאת punika H2063	הָאָרֶץ tanah H0776	וְכָל- lan-sedaya- H3605	הַשָּׁמַיִם langit, H8064	כְּכּוֹכְבֵי kados-lintang-lintang H3556
לְזִרְעֵכֶם dhateng-turunipun-panjenengan-sedaya, H2233	אֶתֶּן Kawula-badhé-maringi H5414	אֲמַרְתִּי Kawula-sampun-ngandika H0559	אֲשֶׁר ingkang	
	לְעֵלָם: kanggé-salaminipun. H5769	וְנִחַלְתִּי lan-piyambakipun-sedaya-badhé-warisaken H5157		

Paduka mugi karsaa enget dhateng abdi Paduka, Rama Abraham, Rama Iskak lan Rama Israel, ingkang sampun Paduka paringi prasetya kanthi supaos dhemi sarira Paduka pribadi saha sami Paduka pangandikani: Turunira bakal Suntangkar-tangkarake nganti kaya lintang ing langit, lan tanah kang wus Sunjanjekake iku kabeh bakal Sunparingake marang turunira, supaya dadi darbeke ing salawas-lawase.”

לַעֲשׂוֹת badhé-nindakaken	דִּבַּר Panjenenganipun-ngandika H1696	אֲשֶׁר ingkang	תְּרַעָה kaja'atan	עַל- bab-	יְהוָה Yéhuwah H3068	וַיִּנְחָם Lan-getun H5162
					לְעַמּוֹ: [para] dhateng-umatipun.	

Ing kono Pangeran Yehuwah apiduwung ing bab bilai kang wus karancang bakal katandukake marang umate.

הַעֲרֵת paseksi H5715	לְחַת papan H3871	וַיִּשְׁנֵי lan-kalih H8147	הָרֶדִי redi, H2022	מִן- saking-	מֹשֶׁה Musa H4872	וַיָּרַד lan-mudhun H3381	וַיִּמְגֵן Lan-minger H6437
וּמִזָּה lan-saking-mriki H2088	מִזָּה saking-mriki H2088	עֲבָרֵיהֶם sisihipun, H5676	מִשְׁנֵי saking-kalih H8147	כְּתָבִים kaserat H3789	לְחַת papan H3871	בְּיָדוֹ wonten-ing-astanipun, H3027	
						כְּתָבִים: kaserat. H3789	הֵם punika H1992

Nabi Musa tumuli mundur, mandhap saka ing gunung karo ngasta papan angger-angger loro, papan kang padha kaseratan sisih loro pisan, ing ngarep lan ing buri.

אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	מִכְתָּב seratan H4385	וּתְמִכְתָּב lan-serataning H4385	הַמָּזָה punika, H1992	אֱלֹהִים Gusti-Allah H0430	מַעֲשָׂה damelaning H4639	וְהִלָּחַת Lan-papan-papan H3871	
				תְּלַחַת: papan-papan. H3871	עַל- ing-	חָרוֹת dipun-ukir H2801	הָזָה punika, H1931

Papan loro mau yasane Gusti Allah, tulisane iya seratane Gusti Allah pribadi, kaukir ana ing papan mau.

בָּרַעָה קוֹל הָעָם אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וַיִּשְׁמָע 17
wonten-ing-surak-surakipun, rakyat swara [obj]- Yosua Lan-mirengi
[H7452](#) [H0853](#) [H3091](#) [H8085](#)

:בְּמַחְנֶה מְלַחְמָה קוֹל מֹשֶׁה אֶל-וַיֹּאמֶר
wonten-ing-pakemahan. perang Swara Musa: dhateng- lan-piyambakipun-matur
[H4264](#) [H4421](#) [H4872](#) [H0413](#) [H0559](#)

Bareng Yusak krungu giyak-giyake wong akeh, banjur matur marang Nabi Musa: “Ing palereban kepireng swara suraking perang!”

עֲנֹת קוֹל וַאֲיוֹן גְּבוּלָה עֲנֹת קוֹל אֵין וַיֹּאמֶר 18
surakipun swara lan-boten kamenangan, surakipun swara Boten Lan-piyambakipun-matur:
[H0369](#) [H1369](#) [H0369](#) [H0559](#)

:שִׁמְעֵ אֲנֹכִי עֲנֹת קוֹל חֲלוּשָׁה
mireng. kula nyanyianipun swara kakahanipun;
[H8085](#) [H0595](#) [H2476](#)

Nanging pangandikane Nabi Musa: “Iku dudu swaraning kidung kaunggulan lan iya dudu kidung pangadhuh marga kasoran, aku krungu swarane kidung saur-sauran.”

וַיֵּרָא הַמַּחְנֶה אֶל-קָרֵב כְּאִשֶׁר וַיְהִי 19
lan-piyambakipun-mirsani pakemahan, dhateng- piyambakipun-nyedhaki nalika Lan-dados
[H7200](#) [H4264](#) [H0413](#) [H7126](#) [H1961](#)

וַיִּשְׁלַח מֹשֶׁה אֶף וַיַּחֲרֵ-וּמַחֲלֵת הָעֵגֶל אֶת-
lan-piyambakipun-mbucal Musa, bebendun lan-murub- lan-beksan-beksan; pedhet [obj]-
[H7993](#) [H4872](#) [H0639](#) [H2734](#) [H4246](#) [H5695](#) [H0853](#)

אֲתָם וַיִּשְׁבֵּר הַלְּחֵת אֶת-(מִיָּדָיו תַּחַת
punika lan-piyambakipun-mecahaken papan-papan, [obj]- saking-astanipun [K]
[H0853](#) [H7665](#) [H3871](#) [H0853](#) [H3027](#) [H3027](#)

:תַּחַת הָרֵדִי
redi. wonten-ing-sangandhapipun
[H2022](#) [H8478](#)

Kacarita bareng wus cedhak ing palereban, sarta mirsa reca pedhet lan wong-wong padha jejogedan, Nabi Musa banjur duka banget, nganti papan watu loro mau dibanting, temah pecah ana ing sikile gunung.

עֲשׂוּ וַיִּקַּח אֶת-הָעֵגֶל אֲשֶׁר 20
piyambakipun-sedayya-ndamel ingkang pedhet [obj]- Lan-piyambakipun-mendhet
[H5695](#) [H0853](#) [H3947](#)

רָק אֲשֶׁר-עַד וַיִּטְחֵן בְּאֵשׁ וַיִּשְׂרֹף
alus, punika- ngantos lan-piyambakipun-nggilingi mawi-latu, lan-piyambakipun-mbesmi
[H1854](#) [H5704](#) [H2912](#) [H0784](#) [H8313](#)

אֶת-וַיִּשְׂקֵ וַיִּזְרֵ עַל-וַיִּזְרֵ
[obj]- lan-piyambakipun-ngunjukaken toya, pasuryaning wonten-ing- lan-piyambakipun-nyebar
[H0853](#) [H8248](#) [H4325](#) [H6440](#) [H2219](#)

:יִשְׂרָאֵל בְּנוֹ
Israèl. putra-putra
[H3478](#)

Reca pedhet gaweane wong-wong mau banjur dipundhut dening Nabi Musa, diobong sarta diejur-ejur nganti dadi lembut banget, tumuli disawurake ing banyu lan wong Israel padha didhawuhi ngombe banyu iku.

הָעַם לָךְ עָשָׂה מָה- אַהֲרֹן אֵל- מוֹשֶׁה וַיֹּאמֶר 21
 rakyat dhateng-panjenengan nindakaken Menapa- Harun: dhateng- Musa Lan-ngandika
[H4100](#) [H0175](#) [H0413](#) [H4872](#) [H0559](#)

נִדְלָהּ: אַתָּה עָלַי הַבְּאֵת כִּי- הָיָה
 ageng? dosa tumrap-piyambakipun-sedaya panjenengan-mbekta bilih-punika,
[H2401](#) [H0935](#) [H2088](#)

Nabi Musa tumuli ngandika marang Rama Harun: “Bangsa iki nandukake apa marang kowe, dene kowe nganti nekakake dosa kang samono gedhene marang wong-wong iki?”

אַתָּה אֲדֹנָי אֵף יָחַר- אֵל- אַהֲרֹן וַיֹּאמֶר 22
 panjenengan gusti-kula; bebendun murub Sampun- Harun: Lan-matur
[H0113](#) [H0639](#) [H2734](#) [H0408](#) [H0175](#) [H0559](#)

הוּא: בָּרַע כִּי הָעָם אֶת- יִדְעָתָּה
 piyambakipun. wonten-ing-kaja’atan bilih rakyat, [obj]- panjenengan-mangertosi
[H1931](#) [H0853](#) [H3045](#)

Nanging wangsulane Rama Harun: “Sampun ngantos duka bendara kula, panjenengan pirsu piyambak bilih bangsa punika sampun kawengku ing piawon,

אֲשֶׁר אֱלֹהִים לָנוּ עָשָׂה- לִי וַיֹּאמְרוּ 23
 ingkang dewa-dewa kanggé-kita Ndamelna- dhateng-kula: Lan-piyambakipun-sedaya-matur
[H0430](#) [H0559](#)

אֲשֶׁר הָאִישׁ מוֹשֶׁה וְזֶה כִּי- לְפָנַי וַיִּלְכוּ
 ingkang tiyang-jaler Musa, punika amargi- wonten-ing-sangajengipun-kita, badhé-mlampah
[H0376](#) [H4872](#) [H2088](#) [H6440](#) [H3212](#)

הָיָה הָיָה- יִדְעָנוּ לָא מִצְרַיִם מֵאֶרֶץ הָעֵלְוֹנוּ
 sampun-kedadosan menapa- kita-mangertosi boten Mesir, saking-tanah ndugikaken-kita
[H1961](#) [H4100](#) [H3045](#) [H3808](#) [H4714](#) [H0776](#) [H5927](#)

לִי:
 dhateng-piyambakipun.

cariyosipun dhateng kula makaten: Kula mugu panjenengan damelaken allah ingkang badhe tindak wonten ngajeng kula, awitdene Musa ingkang sampun ngirid lampah kula medal saking tanah Mesir, kula boten sumerep kedadosanipun.

זָהָב לָמִי לָהֶם וַאֲמַר 24
 emas? Sinten-ingkang-gadhah dhateng-piyambakipun-sedaya: Lan-kula-matur
[H2091](#) [H4310](#) [H0559](#)

לִי וַיִּתְּנוּ- הַתְּפָרְקוּ
 dhateng-kula, Lan-piyambakipun-sedaya-maringi- Copot-sedaya-punika!
[H5414](#) [H6561](#)

: הָיָה הָעֵלְוֹנוּ וַיֵּצֵא כְּאִשׁ וַאֲשֶׁלְכָתָהּ
 punika. pedhet lan-medal wonten-ing-latu, lan-kula-mbucalaken-punika
[H2088](#) [H5695](#) [H3318](#) [H0784](#) [H7993](#)

Kula lajeng mangsuli makaten: Sapa kang duwe mas dicopota! Tiyang-tiyang wau lajeng ngladosaken masipun dhateng kula, lajeng kula lebetaken ing latu, ingkang muncul reca pedhet punika.”

25
 קִיר־ הוּא פָּרַע כִּי הָעָם אֶת־ מֹשֶׁה וַיֵּרָא
 amargi- piyambakipun, tanpa-aturan bilih rakyat, [obj]- Musa Lan-mirsani
[H1931](#) [H0853](#) [H4872](#) [H7200](#)

בְּקִמְיָהֶם : לְשִׁמְצָה אַהֲרֹן פְּרָעָה
 mengsah-mengsahipun. dados-gujenganing Harun piyambakipun-nglepèhaken
[H8103](#) [H0175](#)

Bareng Nabi Musa mirsa yen bangsa iku kaya jaran kang mbedhal saka ing gedhongan, marga Rama Harun kang ngeculake, temah dadi pepoyokane para satrune.

26
 מִי וַיֹּאמֶר הַמִּזְחָה בְּשַׁעַר מֹשֶׁה וַיַּעֲמֵד
 Sinten lan-piyambakipun-ngandika: pakemahan, wonten-ing-gapura Musa Lan-ngadeg
[H4310](#) [H0559](#) [H4264](#) [H8179](#) [H4872](#) [H5975](#)

בְּנֵי כָל־ אֱלֹוּ וַיֹּאסְפוּ אֵלָי לַיהוָה
 putra-putra- sedaya- dhateng-piyambakipun Lan-nglempak dhateng-kula! kanggé-Yéhuwah,
[H3605](#) [H0413](#) [H0622](#) [H0413](#) [H3068](#)

לֵוִי:
 Léwi.
[H3878](#)

Nabi Musa banjur jumeneng mapan ana ing gapurane palereban sarta ngandika: “Sing sapa nganggep marang Pangeran Yehuwah, majua mrene!” Ing kono bani Lewi padha maju kabeh marang ing ngarsane Nabi Musa.

27
 יְהוָה אָמַר כָּה־ לָהֶם וַיֹּאמֶר
 Yéhuwah ngandika Mekaten- dhateng-piyambakipun-sedaya: Lan-piyambakipun-ngandika
[H3068](#) [H0559](#) [H3541](#) [H0559](#)

יִרְכּוּ עַל־ חֲרָבוֹ אִישׁ־ שִׁמּוֹ יִשְׂרָאֵל אֱלֹהֵי
 cethakipun, wonten-ing- pedhangipun tiyang-jaler- Pasang-sedaya Israèl: Gusti-Allah-ipun
[H3409](#) [H2719](#) [H0376](#) [H3478](#) [H0430](#)

בְּמִזְחָה לְשַׁעַר מוֹשֶׁעַר וְשׁוּבוּ עִבְרוּ
 wonten-ing-pakemahan, dhateng-gapura saking-gapura lan-wangsul-sedaya langkung-sedaya
[H4264](#) [H8179](#) [H8179](#) [H7725](#)

רַעְהוּ אֶת־ וְאִישׁ אַחֵיוּ אִישׁ־ אֶת־ וְהִרְגּוּ
 kancanipun, [obj]- lan-tiyang-jaler sadhèrèkipun, [obj]- tiyang-jaler- lan-mejāhi-sedaya
[H7453](#) [H0853](#) [H0376](#) [H0251](#) [H0853](#) [H0376](#) [H2026](#)

קָרְבוֹ : אֶת־ וְאִישׁ
 tangganipun. [obj]- lan-tiyang-jaler
[H7138](#) [H0853](#) [H0376](#)

Nuli padha kadhawuhan: “Pangandikane Pangeran Yehuwah, Gusti Allaha Israel mangkene: Kabeh padha nyengkelita pedhang ana ing lambungmu, palerebane padha dlajahana saka ing gapura siji terus tekan ing gapura sijine, lan saben wong matenana sadulure, kancane lan tangga-teparone!”

28
 בִּינֹם הָעָם מִן־ וַיִּפֹּל מֹשֶׁה כְּדַבֵּר לֵוִי בְנֵי־ וַיַּעֲשׂוּ
 ing-dinten rakyat saking- lan-dhawah Musa; miturut-sabda Léwi putra- Lan-nindakaken
[H3117](#) [H5307](#) [H4872](#) [H1697](#) [H3878](#)

אִישׁ : אֱלֹוֵי כִשְׁלֶשֶׁת הַהוּא
 tiyang-jaler. èwuning kira-kira-tigang punika
[H0376](#) [H0505](#) [H7969](#) [H1931](#)

Wong bani Lewi banjur padha ngestokake apa sadhawuhe Nabi Musa, temah ing dina iku panunggalane umat kang padha mati watara wong telung ewu.

היום dinten-punika H3117	יְדָכֶם astanipun-panjenengan-sedaya H3027	מְלָאֵי Kebaki-sedaya H4390	מֹשֶׁה Musa: H4872	וַיֹּאמֶר Lan-ngandika H0559	29
וּבְאֵחָיו lan-nglawan-sadhèrèkipun, H0251	בְּבָנָו nglawan-putranipun	אִישׁ tiyang-jaler H0376	כִּי amargi	לִיהוָה kanggé-Yéhuwah, H3068	
	בְּרַכָּה: berkahing. H1293	הַיּוֹם dinten-punika H3117	עַלְיֵכֶם tumrap-panjenengan-sedaya	וּלְתַתּוֹ lan-kanggé-maringi H5414	

Sawuse mangkono Nabi Musa tumuli ngandika: “Wiwit samengko kowe padha misungsungna awakmu marang Pangeran Yehuwah, siji-sijine padha misungsungna nyawane anake lanang lan sadulure, temah kowe padha kaparingan berkah ing dina iki.”

הָעָם rakyat: H0413	אֶל- dhateng-	מֹשֶׁה Musa H4872	וַיֹּאמֶר lan-ngandika H0559	מִמְחֹרָת ing-ènjing-saking-ènjing, H4283	וַיְהִי Lan-dados H1961	30
וְעַתָּה lan-samenika H6258	גְּדֹלָה ageng;	חַטָּאָה dosa H2401	חַטָּאתָם panjenengan-sedaya-sampun-dosa H2398	אֲתֵם Panjenengan-sedaya		
בְּעֵד tumrapping H1157	אֲכַפְרָהּ kula-saged-ngrukunaken	אוֹלֵי manawi H0194	יְהוָה Yéhuwah, H3068	אֶל- dhateng-	אֵעֶלֶה kula-badhé-mingwah H5927	
				חַטָּאתְכֶם: dosanipun-panjenengan-sedaya.		

Esuke Nabi Musa ngandika marang bangsa iku: “Kowe wus padha nglakoni dosa gedhe, nanging saiki aku dakmungguh seba marang ing ngarsane Pangeran Yehuwah, bokmanawa aku bisa ngolehake karukunan marga saka dosamu iku.”

חַטָּא sampun-dosa H2398	אָנָּה Dhuh, H0577	וַיֹּאמֶר lan-piyambakipun-matur: H0559	יְהוָה Yéhuwah H3068	אֶל- dhateng-	מֹשֶׁה Musa H4872	וַיִּשָּׁב Lan-wangsul H7725	31
לָהֶם kanggé-piyambakipun-sedaya	וַיַּעֲשֵׂוּ lan-piyambakipun-sedaya-ndamel	גְּדֹלָה ageng,	חַטָּאָה dosa H2401	חַטָּאָה punika H2088	הָעָם rakyat		
				זָהָב: emas. H2091	אֱלֹהֵי dewa-dewaning H0430		

Nabi Musa banjur sowan marang ing ngarsane Pangeran Yehuwah sarta munjuk: “Adhuh, bangsa punika sampun nglampahi dosa ageng, dene sampun sami damel allah mas kangge sesembahan.

אֵין boten, H0369	וְאִם- lan-manawi-	חַטָּאתָם dosanipun;	תִּשָּׂא Panjenengan-badhé-ngapunten H5375	אִם- manawi-	וְעַתָּה Lan-samenika H6258	32
	כְּתָבְתָּ: Panjenengan-sampun-serat. H3789	אִשְׁרָי ing kang	מִסְפָּרָי saking-kitab-Panjenengan	מִּנְיָ mugi H4994	מִתְנִי busek-mugi-kula	

Ewasamanten sapunika Paduka mugi karsaa ngapunten dosanipun, dene manawi boten kepareng, nama kawula kemawon mugi Paduka icali saking kitab seratan Paduka.”

לִי nglawan-Kawula, חַטָּאֵי sampun-dosa- ingkang מִי Sinten מֹשֶׁה Musa: אֶל- dhateng- יְהוָה Yéhuwah וַיֹּאמֶר Lan-ngandika 33
[H2398](#) [H4310](#) [H4872](#) [H0413](#) [H3068](#) [H0559](#)
 :מִסְפָּרֵי אִמְחַנִּי
 saking-kitab-Kawula. Kawula-badhé-busek-piyambakipun

Pangandikane Sang Yehuwah marang Nabi Musa: “Wong kang gawe dosa marang Ingsun, iku kang Sunbusek jenenge saka ing kitabingSun.

אֲשֶׁר־ ingkang- אֵל dhateng הָעָם rakyat אֶת- [obj]- נָתַתָּה tuntuning וְלָךְ kesahipun, וְעִתָּהּ Lan-samenika 34
[H0413](#) [H0853](#) [H5148](#) [H3212](#) [H6258](#)
 יֵלֶךְ badhé-mlampah מְלֵאכֵי malaekat-Kawula הַנְּהָה lah לָךְ dhateng-panjenengan; דְּבַרְתִּי Kawula-sampun-ngandikakaken
[H3212](#) [H4397](#) [H2009](#) [H1696](#)
 פְּקֻדֵי Kawula-badhé-ngukum, וּבְיָוֶם lan-ing-dinten לְפָנָיְךָ wonten-ing-sangajengipun-panjenengan,
[H3117](#) [H6440](#)
 :חַטָּאתָם dosanipun. עָלֵיהֶם tumrap-piyambakipun-sedaya וּפְקֻדֵי lan-Kawula-badhé-ngukum

Nanging samengko wis, sira lungaa, bangsa iku kairida menyang panggonan kang wus Sundhawuhake marang sira, lan malaekatingSun kang bakal lumaku ana ing ngarepira; nanging ing dina piwalesingSun, Ingsun bakal paring piwales tumrap dosane marang wong-wong iku.”

אֶת- [obj]- עָשׂוּ piyambakipun-sedaya-ndamel אֲשֶׁר ingkang עַל bab הָעָם rakyat, אֶת- [obj]- יְהוָה Yéhuwah וַיִּקְרָא Lan-nyiksa 35
[H0853](#) [H0853](#) [H3068](#) [H5062](#)
 ס [setara] :אֶהְרֹן Harun. עָשָׂה ndamel אֲשֶׁר ingkang הָעֵנָל pedhet,
[H0175](#) [H5695](#)

Mangkono Pangeran Yehuwah anggone matrapi bangsa iku, awit wus padha akon gawe pedhet, kang banjur kayasa dening Rama Harun mau.